

5.4 Vzdelávacia oblasť

ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

1. Režim dňa

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
<ul style="list-style-type: none"> 1/1 Opíše režim dňa. <p>U2 Rozumie časovým rozdielom v časovom úseku jedného dňa – rozlišuje ráno, obed, večer na základe vlastnej činnosti realizovanej ráno, na obed, večer.</p> <p>U1 Vysvetľuje rozdiel medzi dňom a nocou.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1/2 Plynule rozpráva o svojich záľubách aj povinnostiach <p>U3 Rozpráva o svojej obľúbenej hre a povinnostiach doma a v materskej škole.</p> <p>U2 Pomenuje činnosti, ktoré vykonáva doma a v materskej škole.</p> <p>U1 Rozlišuje, kedy je doma a v materskej škole.</p>	<p>Učiteľka vedie deti k uvedomovaniu si postupnosti činností, ktoré tvoria v materskej škole režim dňa. Spolu sa o jednotlivých činnostiach rozprávajú a pokúšajú sa zdôvodňovať význam jednotlivých činností.</p> <p>Učiteľka sa rozpráva s deťmi o čase strávenom doma a čase strávenom v materskej škole. Spolu sa rozprávajú o význame záľub a deti si svoje záľuby vzájomne porovnávajú. Rozprávajú sa o povinnostiach v rámci režimu dňa (napríklad čistiť si zuby, ísť včas spať).</p>	<p>Ako sa dieťa prispôbuje režimu dňa?</p> <p>Ako dieťa trávi čas doma, aké má záľuby?</p>

<ul style="list-style-type: none"> 1/3 Správne používa pojmy včera, dnes a zajtra. <p>U2 Rozlišuje pojmy včera, dnes, zajtra pri pomenúvaní vykonaných, vykonávaných a plánovaných činností.</p> <p>U1 Pozná pojem teraz, potom, dnes, dávno.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1/4 Vie, koľko má rokov, ozná ročné obdobie, príp. aj mesiac svojho narodenia. <p>U3 Pozná mesiac a dátum, kedy sa narodilo.</p> <p>U2 Vie, kedy sa narodilo (ročné obdobie, mesiac).</p> <p>U1 Vie ukázať, povedať, koľko má rokov.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1/5 Orientuje sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka. <p>U4 Chápe rozdiel v pojmoch deň, týždeň, mesiac, ročné obdobie, rok a ich vzájomnú nadväznosť.</p> <p>U3 Rozlišuje plynulosť času vo väčších celkoch – týždňoch, mesiacoch, ročných obdobiach; adekvátne používa jednotlivé názvy mesiacov a ročných období.</p> <p>U2 Vymenuje v správnom poradí jednotlivé dni v týždni.</p> <p>U1 Rozlišuje pracovné a voľné dni v týždni.</p>	<p>Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť rozvíjať si adekvátne používanie pojmov vyjadrujúcich časové súvislosti, najmä: včera, dnes, zajtra, dávno, teraz, potom (napríklad pri opise zážitkov, záľub, plánov na prázdniny, rodokmeňa a pod.).</p> <p>Vedie deti k tomu, aby sa orientovali v časových súvislostiach dňa, týždňa a roka v spojení s konkrétnymi činnosťami (napríklad režim dňa, oslavy a sviatky, dni pracovného voľna a pod.) a prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov (napríklad ročných období, jednotlivých fáz dňa a pod.).</p> <p>Učiteľka sa s deťmi rozpráva o význame merania času hodinami a kalendárom. Oboznamuje ich so základnou funkciou hodín a kalendáru (čo merajú, ako sa používajú).</p>	<p>Ako dieťa chápe plynutie času prostredníctvom blízkych spomienok a blízkych plánov do budúcnosti (včera, dnes, zajtra)?</p> <p>Ako vníma dieťa minulosť (napr. nezvratnosť situácií)?</p>
--	--	--

--	--	--

2. Orientácia v okolí

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
<ul style="list-style-type: none"> 2/1 Opisuje interiér a exteriér materskej školy alebo inej známej budovy. U3 Orientuje sa a vie popísať exteriér a interiér doma a v materskej škole. U2 Pomenuje jednotlivé priestory exteriéru a interiéru. U1 Rozlišuje exteriér a interiér doma a v materskej škole. 2/2 Opisuje známe trasy na základe orientačných bodov. U3 Vie popísať trasu podľa plánu. U2 Poznáva orientačné body v okolí (obchod, križovatka, lekáreň, škola a pod.). U1 Pozoruje okolie materskej školy 2/3 Uvedie adresu svojho bydliska. U2 Pozná miesto svojho bydliska. 2/4 Pozná verejné inštitúcie a služby vo svojom okolí a účel, na ktorý slúžia (napr. obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a iné podľa lokálnych podmienok). U3 Vie popísať dedinu a mesto prostredníctvom významných budov (obchod, kostol, pošta a iných verejných inštitúcií) a pozná ich účel. U2 Intuitívne rozlišuje pojmy dedina – mesto aj prostredníctvom významných budov v okolí. 	<p>Učiteľka vedie deti k opisu interiéru a exteriéru známych budov pričom sa zameriava na orientáciu v opisovaných budovách. Vedie deti k opisu známych trás, ktorými deti bežne prechádzajú (napríklad cesta z materskej školy na ihrisko, cesta z domu do materskej školy, cesta z domu do obchodu a pod.). Dbá na to, aby deti pri opise trasy uvádzali významné orientačné body, a správne používali predložky orientácie v prostredí (pred, za, okolo, rovno, vpravo, vľavo, hore, dolu a pod.).</p> <p>Učiteľka spolu s deťmi vytvára plán cesty, ktorý spolu zakresľujú. Učiteľka vedie vzdelávanie tak, aby si deti uvedomili význam tvorby plánu cesty.</p> <p>Vedie deti k spoznávaniu obce/mesta, v ktorom sa materská škola nachádza a to prostredníctvom lokálnych inštitúcií a služieb, ktoré sú v obci/meste poskytované. Spolu s deťmi sa rozpráva o spôsobe fungovania a význame vybraných verejných inštitúcií a služieb: obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a pod.</p>	<p>Ako dieťa opisuje rôzne časti svojho mesta alebo dediny?</p> <p>Ako sa orientuje v priestore?</p> <p>Ako dieťa opisuje materskú školu a udalosti odohrávajúce sa v nej?</p> <p>Akým spôsobom prijíma normy správania viažuce sa k špecifickým situáciám (napr. ako sa správať u lekára, v obchode a pod.)?</p>

3. Dopravná výchova

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
<ul style="list-style-type: none"> 3/1 Pozná nebezpečenstvá súvisiace s cestnou premávkou. U2 Vie, že sa nesmie samostatne pohybovať v cestnej premávke. U1 Pozoruje dopravu v mieste bydliska. 3/2 Pozná a dodržiava základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa chodcov. U4 Dodržiava základné pravidlá správania sa chodcov v cestnej premávke – chôdza po chodníku vpravo, prechádzanie cez cestu, dopravné značky týkajúce sa chodcov, čítanie piktogramov a pod. U3 Pozná niektoré základné pravidlá správania sa chodcov v cestnej premávke – chôdza po chodníku vpravo, prechádzanie cez cestu, dopravné značky týkajúce sa chodcov, reflexné prvky na oblečení a pod. U2 Pozná farby semaforu a správne reaguje na farby (červená, zelená). U1 Pozná bezpečný spôsob prechodu cez cestu – cez prechod pre chodcov – v doprovide dospelých. 3/3 Pozná a dodržiava základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov. U3 Pozná bezpečný spôsob pohybu cyklistu, korčuliara a kolobežkára a dopravné značky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov. U2 Pozná základné vybavenie pre cyklistu, korčuliara a kolobežkára povinné v cestnej premávke. (reflexné prvky, prilba atď.). 3/4 Pozná a dodržiava základné pravidlá správania v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca. U3 Prezentuje, ako sa má správať počas cesty hromadným dopravným prostriedkom. U2 Pozná zásady bezpečného cestovania dopravným prostriedkom (neobťažovanie šoféra, dodržiavanie pravidiel v dopravnom prostriedku ...). 	<p><i>Dieťa ako chodec.</i> Učiteľka sa s deťmi rozpráva o bezpečnom spôsobe pohybu po chodníku – chodenie vpravo. Vede deti k tomu, aby boli obozretné nielen na ceste, ale aj v blízkosti cesty. Učiteľka umožní deťom prechádzanie cez vyznačený priechod so svetelným zariadením i bez neho. Učiteľka vedie deti k chápaniu rozdielu medzi chodníkom a cestou, k pozeraniu a počúvaniu diania na ceste.</p> <p><i>Dieťa ako cyklista.</i> Učiteľka vytvára modelové situácie, v ktorých si deti ako cyklisti, kolobežkári, korčuliari precvičujú najmä vzájomnú ohľaduplnosť pri pohybe po chodníku a po ceste ako aj na mieste vyhradenom pre bicyklovanie. Vede ich k používaniu reflexných a ochranných prvkov pri týchto športových aktivitách.</p> <p><i>Dieťa ako cestujúci v hromadnej doprave a ako spolujazdec.</i> Učiteľka sa venuje pravidlám správania sa dieťaťa v hromadnej doprave a bezpečnému správaniu dieťaťa ako spolujazdca, napr. venuje pozornosť aj nutnému používaniu ochranných prvkov v role spolujazdca.</p> <p>Učiteľka sa s deťmi rozpráva o rôznych spôsoboch dopravy, aj podľa miesta ich pohybu, ďalej podľa ich možností na presun na kratšie a dlhšie vzdialenosti. Rozprávajú sa spolu s deťmi aj o spôsobe ich používania.</p> <p>Učiteľka si s deťmi počas vychádzky všíma dopravné značky, ktoré súvisia s pohybom v role chodcu, cyklistu, korčuliara či kolobežkára. Pozornosť venuje tomu, aby deti poznali význam daných dopravných značiek a dokázali podľa nich konať.</p>	<p>Ako dieťa reaguje na premávku na ceste? Ako si dieťa vyberá miesto na prechod cez vozovku? Akým spôsobom dieťa vyhodnocuje situáciu na ceste?</p> <p>Akým spôsobom dieťa pristupuje k jazde na bicykli alebo na obdobnom športovom náradí (zodpovednosť, agresivnosť, opatnosť, defenzivnosť)?</p> <p>Ako sa správa dieťa v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave? Aké poznatky prezentuje o dopravných prostriedkoch?</p> <p>Ako sa dieťa pri dopravnej značke správa?</p>

<p>U1 Vie, že v aute môže cestovať iba v autosedačke.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3/5 Vymenuje rôzne druhy dopravných prostriedkov. <p>U3 Pozná rôzne špeciálne dopravné prostriedky (dopravné prostriedky polície, hasičov, záchranárov) a zriedkavé dopravné prostriedky (ponorka, vzducholod', metro, električka a pod.).</p> <p>U2 Pozná a rozlíši dopravné prostriedky podľa miesta pohybu.</p> <p>U1 Rozlišuje dopravné prostriedky: auto, lietadlo, loď, vlak</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3/6 Pozná význam vybraných dopravných značiek. 		
---	--	--

4. Geografia okolia

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
<ul style="list-style-type: none"> • 4/1 Pri opise krajiny používa pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, rybník <p>U3 Pozná a používa pojmy vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, rybník</p> <p>U2 Rozlišuje pojmy vrch, lúka, rieka, jazero, pole, les, rybník</p> <p>U1 Všíma si rôznorodosť krajiny vo svojom okolí (vrch, rieka, les).</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4/2 Pozná najznámejšie prírodné krásy regiónu, napr. rieku, ktorá preteká cez daný región, pohorie či vodnú plochu. <p>U2-U3 Pozná a pomenuje aspoň jednu z najznámejších prírodných krás vo svojom regióne: rieku, vrch, jaskyňu, pohorie, jazero, atď.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4/3 Pozná najznámejšie prírodné útvary našej vlasti, napr. Vysoké Tatry alebo Dunaj. <p>U2-U3 Pozná a pomenuje niektoré prírodné krásy Slovenska.</p>	<p>Učiteľka spoznáva s deťmi okolitú krajinu a venuje sa rozvoju používania pojmov, pomocou ktorých geograficky pomenujeme prírodné prostredie: vrchy, lesy, polia, lúky, potoky, rieky, jazerá, rybníky najmä konkrétne vzhľadom na vlastný región a pod.</p> <p>Učiteľka vedie riadený rozhovor na tému prírodné krásy našej vlasti.</p> <p>Rozpráva sa s deťmi o skúsenostiach, ktoré s krajinou majú a o tom, ako človek krajinu mení (napríklad výstavbou miest, priehrad a pod.).</p>	<p>Akým spôsobom si dieťa všíma rôznorodosť krajiny?</p> <p>Ako krajinu opisuje?</p> <p>Akým spôsobom vníma dieťa ako človek pretvára krajinu (stavbami, poľnohospodárstvom a podobne)?</p>

5. História okolia

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
<ul style="list-style-type: none"> 5/1 Vymenuje niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. hrad, zámok. <p>U3-U2 Rozlišuje niektoré významné historické objekty svojho bydliska, prípadne blízkeho regiónu (hrad, zámok, opevnenie, hradby...).</p> <ul style="list-style-type: none"> 5/2 Uvedie príklad tradičnej regionálnej kultúry podľa miestnych podmienok <p>U3 Aktívne sa zúčastňuje osláv sviatkov a rozumie ich podstate. U2 Pozná niektoré tradičné regionálne zvyky. U1 Vníma atmosféru regionálnych sviatkov, osláv.</p>	<p>Učiteľka vyberie niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. blízky hrad, zámok a venuje sa príbehom, ktoré sa k nim viažu. Prostredníctvom historických pamiatok sprostredkováva deťom minulosť lokality a popri poznávaní historickej hodnoty lokality rozvíja pochopenie o čase.</p> <p>Učiteľka rozpráva a vedie riadený rozhovor o minulosti blízkeho okolia aj prostredníctvom zvykov, tradícií a folklóru, ktoré sa viažu na danú lokalitu. Obsah sprístupňuje napríklad prostredníctvom sviatkov, na ktoré sa lokálne zvyky, tradície a folklór viažu.</p>	<p>Ako sa dieťa vyjadruje k lokálnym zvykom, tradíciám a folklóru?</p>

6. Národné povedomie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
<ul style="list-style-type: none"> 6/1 Rozpoznáva štátne symboly Slovenskej republiky – zástava, hymna. <p>U3 Rozlišuje zástavu a pozná hymnu SR. U2 Pozná zástavu SR.</p> <ul style="list-style-type: none"> 6/2 Spoznáva významné dominanty hlavného mesta Bratislavy, napr. Bratislavský hrad, rieku Dunaj <p>U3 Vie, že Bratislava je hlavným mestom SR a pozná niektoré jej dominanty. U2 Vie, že Bratislava je hlavným mestom SR</p>	<p>Učiteľka vytvára situácie, v ktorých prirodzene predstavuje symboly Slovenskej republiky a podporuje národné povedomie detí tak, aby vnímali slovenskú spolupatričnosť. Využíva rôzne bežne sa vyskytujúce situácie, ako sú napríklad významné medzinárodné súťaže a slovenskú reprezentáciu v nich, národné sviatky či úspechy Slovenska v kultúre, vede a iných oblastiach ľudského pôsobenia (podľa aktuálnych možností). Opíše aj hlavné mesto Bratislavu a jej dominanty.</p> <p>Učiteľka predstavuje príklad úctivého správania sa k štátnym symbolom.</p>	

7. Ľudia v blízkom a širšom okolí

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky

<ul style="list-style-type: none"> • 7/1 Vymenuje členov blízkej rodiny, identifikuje príbuzenské vzťahy v blízkej rodine <p>U3 Vie, akú rolu zohrávajú rodičia v živote človeka. Pozná pojmy starí rodičia, súrodenci, sestra, brat.</p> <p>U2 Pozná mená svojich rodičov. Pozná mená ďalších členov svojej rodiny.</p> <p>U1 Vie, kto tvorí rodinu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7/2 Predstaví sa deťom i dospelým, oslovuje menom rovesníkov v triede, pozná mená učiteliek v triede. • 7/3 Nadväzuje adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – deťmi i dospelými <p>U3 Používa detailnú gestikuláciu na doplnenie a lepšie pochopenie komunikácie.</p> <p>U3 Používa verbálny prejav i gestikuláciu na dorozumievanie sa.</p> <p>U3 Účelne používa verbálny prejav i gestá, ktoré súvisia s kultúrnymi konvenciami (nech sa páči, prepáč, vezmi si...)</p> <p>U2 Rozumie základným konvenčným gestám (áno, pod' sem, tu, tam...), neverbálne a verbálne komunikuje.</p> <p>U1 Diferencuje mimiku vyjadrujúcu základné emócie.</p>	<p>Učiteľka taktne umožní dieťaťu prezentovanie individuálnej skúsenosti o vlastnej rodine, rodinných väzbách (napr. rodičia, súrodenci, starí rodičia, prarodičia) aj na základe využitia fotografií z rodinného prostredia.</p> <p>Učiteľka vedie deti k oslovovaniu rovesníkov menom, aby používali zodpovedajúce oslovenie učiteliek, riaditeľky materskej školy ako aj nepedagogických zamestnancov.</p> <p>Učiteľka vedie deti k tomu (napr. aj prostredníctvom rolových hier), aby pri nadväzovaní kontaktu s inými osobami využili adekvátne verbálne prejavy – oslovenie, predstavenie sa menom a priezviskom a neverbálne prejavy – očný kontakt, mimiku (aj úsmev), gestikuláciu a pod.</p> <p>Učiteľka umožní deťom nadobudnutie skúsenosti, že medzi nami žijú ľudia so zdravotným znevýhodnením a ľudia s kultúrnou rozmanitosťou.</p>	<p>Ako dieťa rozpráva zážitky z rodinného prostredia?</p> <p>Aké má dieťa kamarátske vzťahy v triede? Akým spôsobom sa dieťa kontaktuje s inými deťmi? Akým spôsobom sa dieťa kontaktuje s učiteľkou? Ak má dieťa zábrany v sociálnom kontakte s druhými, ako sa prejavujú? V akých situáciách dieťa vyhľadáva blízkosť učiteľky? Ako sa dieťa adaptuje na spoločenské prostredie materskej školy?</p> <p>Ako sa dieťa správa k ľuďom so zdravotným znevýhodnením? Ako dieťa prijíma inakosť ľudí z hľadiska multikultúrnej rozmanitosti?</p>
--	--	---

8. Základy etikety

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
<ul style="list-style-type: none"> • D 8/1 Volí vhodný pozdrav vzhľadom na aktuálnu situáciu. • D 8/2 Používa pozdrav, prosbu, poďakovanie, ospravedlnenie vzhľadom na aktuálnu situáciu. 	<p>Učiteľka vedie deti k používaniu pozdravov primerane situácii a vzhľadom na osobu, s ktorou sa zdraví:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastným modelom etického správania, - pozorovaním zdravenia sa dospelých a zdravenia sa druhých detí, - modelmi etického správania z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia... <p>Dovedie deti k používaniu a zautomatizovaniu</p>	<p>Akým spôsobom dieťa zdraví?</p> <p>Ako dieťa reaguje na pozdravy druhých?</p> <p>Používa dieťa vhodné zdvorilostné frázy v kontakte s inými?</p>

<ul style="list-style-type: none"> • 8/3 Rešpektuje dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania. • D 8/4 Správa sa ohľaduplne k deťom i dospelým. 	<p>zdvorilostných fráz typu, napr. prosím, ďakujem, nech sa páči, dovoľíš, prepáč, ale aj všetko najlepšie a iné prostredníctvom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastného modelu etického správania, - rolových hier, - pozitívneho hodnotenia etického správania konkrétnych detí, - predkladaním pozitívnych modelov správania v rôznych médiách – detská literatúra, film, televízia... <p>Učiteľka stimuluje deti k rozoznávaniu a hodnoteniu vhodnosti alebo nevhodnosti správania v zmysle dodržiavania elementárnych základov etikety:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastným modelom etického správania, - pozitívnym hodnotením spoločensky prijateľného (vhodného) správania konkrétnych detí, - taktným hodnotením nevhodného správania detí, napr. pri riešení rôznych situácií, ktoré nastávajú medzi deťmi v ich vzťahoch a sociálnej komunikácii, alebo aj pri riešení konfliktných situácií, - hodnotením konkrétnych príkladov správania sa postáv z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia... 	<p>Akým spôsobom dieťa hodnotí vhodné a nevhodné správanie?</p> <p>Ako sa dieťa správa vo vzťahu k iným deťom a dospelým?</p>
---	---	---

9. Ľudské vlastnosti a emócie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
<ul style="list-style-type: none"> • 9/1 Identifikuje pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti. 	<p>Učiteľka vytvára deťom príležitosti na identifikovanie pozitívnych vlastností.</p> <p>Učiteľka vycíti, kedy je vhodný okamih na sebareflexiu dieťaťa, na základe ktorej dieťa uvedie príklady pozitívnych prejavov správania u seba a prizná si aj negatívne prejavy vo vlastnom správaní.</p> <p>Deti dostávajú príležitosti na hodnotenie aj záporných vlastností prostredníctvom nevhodného správania negatívnych rozprávkových hrdinov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia...</p>	<p>Aké pozitívne vlastnosti dieťa identifikuje?</p> <p>V akých situáciách dochádza k odmietaniu konkrétneho negatívneho správania sa dieťaťa, napr. nevhodné správanie voči inému dieťaťu, vyvolanie konfliktu a pod.?</p> <p>Ktoré negatívne vlastnosti dieťa identifikuje u druhých, najmä vo vzťahu k postavám z detskej literatúry?</p> <p>Aká je spolupráca jednotlivých detí v skupinovej hre a</p>

<ul style="list-style-type: none"> • 9/2 Spolupracuje v skupinovej činnosti na základe osobných predpokladov. • D 9/3 Sústreďí sa na činnosť na základe zapojenia vôľových vlastností. • D 9/4 Dokončuje individuálnu alebo skupinovú činnosť. • 9/5 Vyjadruje pocity zo zážitku, vypočutej rozprávky alebo príbehu – pozitívne i negatívne. • 9/6 Reaguje spoločensky prijateľným spôsobom na aktuálne prejavy emócií – pozitívne i negatívne. • 9/7 Opíše aktuálne emócie 	<p>Učiteľka taktne nabáda deti k spolupráci v hrách a v činnostiach s rešpektovaním ich osobnostných charakteristík (napr. zohľadňuje, či je dieťa spoločenské, alebo má sklony k samotárstvu, aké má vlohy a pod.).</p> <p>Motivuje deti na sústredenie sa na hru a inú činnosť prostredníctvom cieleného vzbudenie záujmu rôznymi motivačnými prostriedkami, zohľadňuje, aké má dieťa vôľové vlastnosti.</p> <p>Učiteľka umožní, aby deti mohli vyjadrovať svoje pocity spoločensky prijateľným spôsobom – pozitívne i negatívne.</p> <p>Učiteľka taktne nabáda dieťa na opisovanie emócií pozitívnych (radosť, veselosť, spokojnosť, hrdosť na úspech, súcit) a negatívnych (smútok, strach, obavy, hnev) na základe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozorovania druhých detí či rozprávkových hrdinov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia..., - vlastných aktuálnych zážitkov. <p>Umožní deťom zorientovať sa v pozitívnych a negatívnych emóciách druhých osôb (detí i dospelých) podľa výrazu ich tváre a podľa gestikulácie.</p> <p>Učiteľka vedie deti k prejavom súcitu voči smútku iného dieťaťa alebo dospelého.</p> <p>Učiteľka vedie deti k prejavu radosti z narodenia súrodenca.</p> <p>Učiteľka navodzuje hry a činnosti, v ktorých deti prostredníctvom symbolov vyjadrujú, ako sa práve cítia.</p>	<p>činnosti? Akú rolu v skupinovej činnosti dieťa uprednostňuje? Ako sa dieťa prejavuje vo svojej role v skupinovej aktivite?</p> <p>Ako často dieťa strieda hry a činnosti? Ako sa dieťa sústreďuje na činnosť? Ako často dieťa nedokončí činnosť?</p> <p>Akým spôsobom vyjadruje dieťa svoje pocity?</p> <p>Dokáže dieťa identifikovať pozitívne a negatívne emócie a akým spôsobom?</p> <p>Akým spôsobom sa správa dieťa voči dieťaťu s negatívnymi emóciami?</p> <p>Dokáže dieťa vyjadriť svoje aktuálne emócie a akým spôsobom?</p>
---	---	--

10. Prosociálne správanie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
--------------------	--------------------	------------------

<ul style="list-style-type: none"> • D 10/1 V dialógu vie vypočuť iných (deti i dospelých). • 10/2 Rozlišuje vhodné a nevhodné správanie. • 10/3 Požiada o pomoc, keď si to situácia vyžaduje, poďakuje za pomoc od druhých. • 10/4 Poskytne iným pomoc. • 10/5 Obdarí druhých. • D 10/6 Podelí sa o veci. • 10/7 Ocení dobré skutky • D 10/8 Presadzuje sa v hre alebo v činnosti spoločensky prijateľným spôsobom. 	<p>Učiteľka aktívne počúva dieťa, vedie s ním empatický rozhovor a s úctou reaguje na vypočuté oznamy dieťaťa. Vytvára situácie na vzájomné aktívne počúvanie, napr. rozprávanie zážitkov, pričom vedie deti k vzájomnému počúvaniu.</p> <p>Vedie deti k chápaniu dobrého a zlého správania prostredníctvom rozprávok a príbehov v rôznych médiách – detská literatúra, film, televízia...</p> <p>Vedie deti k priateľskému správaniu: - vlastným modelom prosociálneho správania, - pozitívnym hodnotením priateľského správania sa detí a pochvalou zaň, - pozitívnym hodnotením priateľského správania rozprávkových hrdinov v rôznych médiách – detská literatúra, film, televízia...</p> <p>Prezentuje deťom rozprávky a príbehy, kde si hrdinovia príbehov navzájom pomáhajú. Taktne nabáda dieťa v situáciách, keď si nevie samo s niečím poradiť, aby kultivovane požiadalo o pomoc inú osobu (dieťa alebo dospelého). Docielí, aby si deti navzájom pomáhali v rôznych situáciách a dokázali túto pomoc oceniť pozitívnym hodnotením.</p> <p>Učiteľka navodí situácie, v ktorých sa deti obdarujú navzájom, alebo obdarujú inú osobu.</p> <p>Taktne usmerňuje deti k vzájomnému podeleniu sa s hračkami alebo vecami a tento počin pozitívne hodnotí.</p> <p>Učiteľka deťom vyjadruje pochvalu za dobré skutky. Nabáda deti, aby vyjadrili za konkrétny dobrý skutok pochvalu inému dieťaťu/deťom alebo dospelšej osobe.</p> <p>V rôznych okamihoch počas dňa dovedie deti taktne k presadzovaniu sa s ohľadom na seba a na druhých, napr. pri konkrétnych hrách a činnostiach pomáha deťom riešiť krajné polohy sebaapresadzovania sa, napr. dieťa so sklonom k podriadenosti pri činnosti povzbudzuje a dieťaťu so sklonom k nadradenosti hovorí, že aj iné deti v</p>	<p>V ktorých situáciách dieťa aktívne počúva druhých?</p> <p>Ako hodnotí dieťa dobré a zlé správanie?</p> <p>Akým spôsobom dieťa prežíva pocit úspechu? Dokáže dieťa vyjadriť pochvalu inému dieťaťu a ako? Ako sa správa dieťa vo vzťahu k druhým deťom a dospelým?</p> <p>V ktorých situáciách dieťa požiada o pomoc dospelého? Či a ako požiada dieťa o pomoc pri riešení problému alebo konfliktu? Ako dieťa rieši konflikty?</p> <p>Ako pomáha dieťa druhým deťom? Akým spôsobom obdaruje dieťa iných?</p> <p>Akým spôsobom sa podelí o veci?</p> <p>Akým spôsobom dieťa oceňuje pozitívne správanie a pozitívne skutky iných detí?</p> <p>Akým spôsobom sa dieťa presadzuje v hre alebo v činnosti?</p> <p>Akým spôsobom dieťa rieši konflikty?</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • 10/9 Nenásilne rieši konflikt. • 10/10 Odmieta nevhodné správanie. • 10/11 Odmieta kontakt s neznámymi osobami • D 10/12 Uvedomuje si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania. • 10/13 Pozná na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti 	<p>skupine sú šikovné a pod.</p> <p>Taktným usmerňovaním docieli u väčšiny detí nenásilné riešenie konfliktu. Pomôže deťom nájsť konkrétne riešenie konfliktu, prijať sociálny kompromis, zmieriť sa a upokojiť sa po konflikte.</p> <p>Prezentuje deťom reálne a fiktívne situácie, v ktorých sa odmieta nevhodné správanie prostredníctvom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozprávok a príbehov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia..., - rolových hier. <p>Opisuje a hodnotí spolu s deťmi, čo je bezpečné a čo nebezpečné správanie.</p> <p>Učiteľka pomôže deťom taktne upozorniť na dôsledky svojho pozitívneho aj negatívneho správania (jednak pre seba a jednak pre druhých).</p> <p>Učiteľka v pedagogickom prístupe rešpektuje práva dieťaťa v zmysle dokumentu Dohovor o právach dieťaťa. Oboznámi deti prijateľnou formou s ich právami a splniteľnými povinnosťami prostredníctvom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoduchých a výstižných pravidiel spoločensky prijateľného správania sa detí navzájom, dospelých voči deťom, ako aj detí voči dospelým, - rozprávok a príbehov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia..., - rolových hier. 	<p>Za akých okolností si dieťa uvedomuje dôsledky svojho správania?</p> <p>V ktorých situáciách dieťa rešpektuje práva iných detí?</p> <p>V akých situáciách prijíma dieťa splniteľné povinnosti?</p>
---	---	---

